

Ráðstevna - Føroyar eftir ár 2000!!!

Oddagrein

IKKI kann sigast annað enn, at hetta er ein sera hendingarrík tíð á so nógvum økjum - á tí politiska - á tí vinnuliga og á tí mentanarliga. At vit stevna móti eini nýggjari öld ger tað tí eisini heilt náttúrligt at taka samanum - í hvussu er hvat hetta seinasta 10 ára skeiðið hevur givið og lært okkum - og hvussu vit við m.a. royndum og vitan frá hesum skeiði seta út í kortið av nýggjum. At vit runda eitt ártúsund skuldi verið eitt einastandandi høvi til nettup at steðga á og seta spurningar - spurningar, sum m.a. hava sín uppruna í tí farna men sum so sanniliga eisini og ikki minst skulu spretta fram í tí vit fáast við her og nú.

TOSAÐ verður um og arbeitt verður við at orða ein mentanarpolitikk. Tað sama er galdandi fyri viðurskipti okkara við Danmark og umheimin. Og á vinnuøkinum verður verður roynt at finna nýggjar leiðir, soleiðis at viðkvæmi búskapur okkara fær fleiri bein at standa á. Og her hevur verið tosað um og arbeitt við kunningartøkni, oljuvinnu o.a.

VIT hava áður á hesum stað mælt til, at føroyskir myndugleikar saman við Norðurlandahúsinum tóku stig til eina ráðstevnu, har vit viðgjördu avleiðingarnar, sum ein komandi oljuvinnan fer at hava á samfelag okkara. Vit vilja fegnir endurtaka hetta men samstíðis fara eitt stig víðari og skjóta upp, at tað í heyst ella í vetur verður hildin ráðstevna í Norðurlandahúsinum í eitt vikuskifti ella kanska í eina heila viku, sum rætt og slætt ber heitið: „Hvat vilja vit eftir ár 2000!!!“ har vi leggja upp til eina langtíðarætlan fyri samfelagið Føroyar.

HER kunnu so verða tikin nóg ymisk evni fram so sum mentanin, vinnulívið og politisku viðurskipti okkara. Hetta kann sýnast sum at taka munnin ov fullan. Men kortini er hetta rætt. Tí vit eru við eitt sera týðandi vega- og aldamót, har tað at taka stórri ella fulla ábyrgd av okkara egna landi stendur í háseti. Hvussu samd ella ósamd vit enn eru um stórri sjálfstýri ella fullveldi, so stendur tað fullkomiliga greitt, at Føroyar og føroyingar eftir ár 2000 mugu til at seta út í kortið av nýggjum. Hetta skal ikki skiljast sum, at vit kvetta við tað farna og vaða út á djúpt vatn. Tað skal skiljast sum, at vit brúka vit og skil og royndir til at menna hetta land á øllum økjum. At vit seta okkum nýggi og rímulig mál. Og at vit innrætta okkum soleiðis, at vit kunnu rækka hesum málum. Ein „multi“ ráðstevna hevði kunnað stuðlað nóg undir hesum.

Viðmerking:

Eitt seinkað, men neyðugt aftursvar til Høgna Hoydal

Hjá okkum politikkarum er tað sum hjá øllum øðrum, at tað er ikki alt, ein skal svara til og ikki alt, ein skal fara til. Tað vil so vera, at tað fara nógvar greinar og nógvar atfinningar aftur við borðinum, partvis tó tí ikki nær at svara, men sanniliga eisini tí, at tað er skilabest ikki at svara.

Eg havi nú í eina tíð verið í tí serstöðu, um ein kann kalla tað so, at tjóðveldismenn hava brúkt nógv orku til at víðgæra mið politiska virksemin, hóast tað nú er ein tíð síðan, at vit løgtingsmenn fingur summarfrí. Okkurt av hesum havi eg svarað, okkurt svari eg ikki, men greinin, Høgna Hoydal hevði í Sosialinum seinasta leygdag, kann ikki standa ósvarað.

Høgna Hoydal hevur annars fingið fyrri vana, at hann í heilum leggur aðrar undir ikki at vita, hvat tær tosa um, ella hava tær á einhvønn hátt mislikt tað, tað snýr seg um. Men í greinin seinasta leygdag er hann vórðin ofúrr fyrri egnum dómi.

„Miskunning“ á Fólkingi Yvirskriftin Høgna brúkar er einki minni enn „Miskunning á fólkingi“, har hann pústa út í tóman heim leggur meg undir at hava givið Fólkinginum, donskum politikkarum og almenninginum so dyggiliga miskunning fyrri at brúka hansara egna orð.

Í fyrsta umfari hugsaði eg, at her ruggar ikki alt rætt. Orðið „miskunning“, hvat merkir tað? Øll vita vit, hvat sagnorðið „at miskunna“ merkir, og flestu okkara halda ivaleyst, at „miskunning“ var eitt navnord, sum sipaði til sagnorðið. Á sama hátt sum „at kunna“ og „ein kunning.“

Men tað, sum landsstýrismaðurin leggur meg undir, er, at eg undir víðgerðini av endarøðuni hjá forsætismálaráðharranum skal hava givið Fólkinginum, donskum politikkarum og almenninginum skeivari og ósannar upplýsingar. Ein sera grov skuldseting, sum eg sjálvandi upp á tað harðasta vil vísa frá mær.

Lát meg beinanvegin byrja við at siga, at Høgna Hoydal skal vera meira enn vælkommin til at peika mær á ein stav ella eitt brot í míni røðu, sum er

ein „miskunning“.

Hvat sigur so Høgna Hoydal?

Jú, hann sigur (eg siteri): „Hóast hesar greiðu linjur, sum longu eru avtaladar við donsku stjórnina, misteinkiliger føroyski fólkatingsmaðurin landsstýrið og arbeiddi við Hvítubók. Sigur seg ivast í, hvussu saklig Hvíta Bók verður. Hann forir tey vanligu ósannindini fram, um at landsstýrið vil „lössrive“, - hellere í dag end í morgun.“

Hvat segði so Jóannes Eidesgaard?

Hvat segði eg so á Fólkingi? (Eg siteri): „Statsministeren nævnte i sin rede-gørelse den hvidbog, som ud-kommer her i løbet af somm-eren, og som skal danne grundlag for landsstyrets handleplan og køreplan imod den færøske suverænitet.“

Jeg må skuffe statsminist-eren, når han siger, at denne hvidbog skal danne grundlag for de fremtidige relationer mellem Færøerne og Dan-mark. Landsstyrets planer på dette område står krystalklart i deres regeringsgrundlag, og det hedder udmelding af rigsfællesskabet og efterfølgende oprettelsen af den suveræne stat Færøerne.

Men jeg er ikke uenig med statsministeren i, at en objektiv hvidbog, der beskriver og analyserer relationerne mellem vores to lande, er det nødvendige fundament for en fornuftig debat omkring sagen med en efterfølgende politisk stillingtagen til det fremtidige model for det videre samarbejde.

Men desværre vender den sag forkert, fordi første fase allerede er truffet nemlig den politiske beslutning, for så senere at gå i gang med en udredning, som selvfølgelig helst skal kunne anvendes til at gennemføre den politiske målsætning.“

Hvar er „miskunningin“? Harra Høgna Hoydal, hvat er skeivt í hesum? Hevur samgongan og ein meiriluti á lögtingi ikki tikið eina politiska stöðu? Er kósini ikki sett?

2. okt. 1998 samtykti Føroya Løgting við 18 atkv. fyrri og 12 imóti fylgjandi uppskot til samtyktar: „Lög-

tingið tekur undir við, at landsstýrið fer undir at fyrreika og taka upp samráðing-ar við ríkisstjórnina um ein sínámillum sáttmála millum Føroyar og Danmark soleiðis, at Føroyar verða skipaðar sum eitt land við fullveldi. Sáttmáli skal áseta karmarnar fyrri samstarvinum millum londini framefir.“ Har-afturat kom so eitt ynski um eitt aðalorðaskifti.

Øll vit onnur ivast ikki í, hvat henda samtykt merkir. Politiskt er kósini sett imóti fullveldi uttan mun til, hvat Hvítubók sigur. Politiska stöðan er tikið, um henda samtykt skal takast fyrri fult, og tað skal hon sjálvandi, og síðan er arbeiddi við grundarlagnum (Hvítu bók) farið í gongd. Hetta er raðfylgjan, tit hava valt.

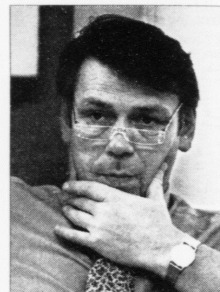
Eg roynði í míni røðu at undirstrika mótsatt forsætismálaráðharranum, at ein hvítubók er besta grundarlagið fyrri einari politiskari stöðutak. Og tá er raðfylgjan tann rætta. Men tað er hon ikki í tykkara føri. Tað er so tað.

Viðvíkjandi löysingini, tú nevnið í greinin, so er hatta eisini tikið úr leysum lofti. Eg segði (eg siteri): „Eithvert forlig ligger altid et sted mellem de to yderfløje. Vi har på Færøerne to yderfløje. Sambandspartiet, som stort set ikke vil ændre noget som helst, og så Republikanerne, der vil have løsrivelsen heller i dag end i morgen. Men skal vi opnå et forlig, der har sandsynlighed for bred tilslutning, så ligger svaret et sted mellem disse to partier.“

Ræðast tí tjóðveldismenn egna politikk seinastu 50 árini?

Røðan annars.

Endaliga vil eg siga, at røðan hjá mær var bytt í tveir partar. Annar, tann minni, snúði seg um marknaavtaluna og hin um sjálfstýrispolitikkinn. Júst somu evni, sum forsætismálaráðharrin hevði í síni røðu, sum mín var eitt aftursvar ella viðmerking til. Einkil löggið í tí, tí annars helt eg meg ikki til evnið. Viðvíkjandi sjálfstýrispolitikkinn brúkti eg



høvuðsorkuna og talutíðina til okkara egnu uppfatan av, hvussu vit frægað kundu komið víðari. Tað haldi eg, at eg var førur fyrri uttan at verða hongdur út av Høgna Hoydal fyrri „miskunning“.

Myndin við fótibóltsdystinum

Myndin, tú brúkti í greinin, um ein landsdyst í fótibólta var kanska ikki tann mest hepn. Tá liðini vórðu sett eftir valið í fjórvár, tá settu tit okkum út á beinkin. So vit koma hvørki at gera mál og enn minni sjálmál. Tann møguleikan eiga tit bert sjálvir.

Djævelen er í detaljen

Apropos raðfylgju: Hvítubók/politisk stöðutak ella øvugt, so kann eg forrestin vísa til ein grein í Weekend-avisini her fyrri stuttum. Hon hevur heitið „Djævelen er i detaljen.“

Bent Flyvbjerg professari í Ålborg hevur vunnið sær al-tjóða viðurkenning við at vísa á, hvussu maktin kann virka í einum nútímans fólkaræði. Hetta hevur hann gjørt eftir drúgvum kanningar av stórum projekturnum út í heimi og í Danmark.

Lát meg enda hesa grein við at geva Bent Flyvbjerg seinasta orðið. „Man træffer en beslutning, og bagefter gennemfører man så de undersøgelser, der viser, at det er den rette, rationelle beslutning, man har truffet.“

Jóannes Eidesgaard
fólkatingslimur

Tøkk

Hjartans tøkk fái tí øll, sum vóru við til at gera silvubrúðleypshátíð okkara so minnisríka.

Tøkk fyrri gávur, blómur og fjarrit.

Heilsan
Elisa og Einar Waag, Klaksvík



JOHN SMITH,
Argir

andaðist í heiminum hósdeginn 24. juni, 64 ára gamal.

Jarðarferðin verður úr Vesturkirkjuni sunnudagin 27. juni kl. 14.00.

Jórun, Leon, William og Maria